

Sygnatura akt III U 307/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 15-05-2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Maria Dorywalska**

Protokolant: sekretarka M. L.

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 7-05-2015r. w Koninie

sprawy **Z. G.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o wypłatę niezrealizowanego świadczenia

na skutek odwołania **Z. G.**

od decyzji **Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

z dnia 24.02.2015r. znak: (...)

Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. G. prawo do wypłaty świadczenia po zmarłej J. P. za miesiąc luty 2015r.

Sygnatura akt III U 307/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24.02.2015 r. (znak : (...)) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówka Terenowa w K. odmówił Z. G. prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia emerytalnego po zmarłej J. P. za luty 2015 r.

W podstawie prawnej powołano art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440) i stwierdzono, że skoro wnioskodawca nie należy do kręgu osób uprawnionych do renty rodzinnej i przedłożone dokumenty nie potwierdzają faktu, że zmarła pozostawała na jego utrzymaniu, to brak podstaw do wypłaty niezrealizowanego świadczenia.

Odwołanie od decyzji złożył Z. G. wskazując, że zmarła J. P. nie posiadała bliższej rodziny i od wielu lat mieszkała razem z jego rodziną. Była osobą niepełnosprawną w znacznym stopniu, co wykluczało jej samodzielną egzystencję. Razem z żoną opiekowali się zmarłą pomagając jej w codziennych podstawowych czynnościach życiowych. W związku z tymi okolicznościami Z. G. zwrócił się o ponowne rozpatrzenie wniosku.

W odpowiedzi na odwołanie rolniczy organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje :

J. P. miała przyznaną rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1.11.1984 r., a od dnia 1.11.2004 r. emeryturę w kwocie 641,22 zł miesięcznie, a ostatnio w kwocie ok. 900 zł miesięcznie wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym.

J. P. zmarła w dniu (...). Była siostrą matki odwołującego Z. G.. Od urodzenia była osobą głuchoniemą, z wiekiem utraciła również zdolność widzenia. Nie potrafiła pisać ani czytać. Do dnia śmierci mieszkała wspólnie z wnioskodawcą w będącym jego własnością domu jednorodzinnym położonym w T. przy ul. (...) Wcześniej mieszkali wspólnie na nieruchomości rolnej należącej do wnioskodawcy, na której ustanowione było prawo dożywocia na rzecz zmarłej J. P.. Także na tej zabudowanej nieruchomości w T. było ustanowione prawo dożywocia na rzecz J. P. (k. 54 akt KRUS.)

Z. G. pozostaje w związku małżeńskim, z którego pochodzi dwójka synów w wieku 15 i 17 lat, którzy kontynuują naukę w gimnazjum oraz technikum Żona odwołującego B. G. jest krawcową i otrzymuje wynagrodzenie wynoszące około 1500-2000 zł miesięcznie. Z. G. jest pracownikiem budowlanym i uzyskuje wynagrodzenie odpowiadające minimalnemu wynagrodzeniu za pracę. Dom w którym mieszkała J. P. posiada 3 pokoje (jeden z nich zajmowany był przez zmarłą), kuchnię oraz łazienkę. Z. G. razem z żoną ponosili wszelkie opłaty związane z utrzymaniem nieruchomości. Do dnia śmierci Z. G. opiekował się J. P. i wspólnie prowadzili gospodarstwo domowe. W chwili śmierci zmarła J. P. była osobą samotną.

W dniu 5.02.2015 r. Z. G. zwrócił się do rolniczego organu rentowego o wypłatę niezrealizowanego świadczenia emerytalnego po zmarłej J. P. za miesiąc luty 2015 r. Z powodów podanych w zaskarżonej decyzji rolniczy organ rentowy odmówił mu prawa do wypłaty wnioskowanego świadczenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego i przedłożonych do sprawy oraz na podstawie zeznań Z. G..

Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu i nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Zeznania Z. G., który przedstawił m.in. swoją sytuację rodzinną oraz zakres pomocy rodziny wobec zmarłej J. P., Sąd uznał za szczere i przekonujące, gdyż korespondowały one z dokumentami przedłożonymi do wniosku o wypłatę niezrealizowanego świadczenia.

Sporną kwestią w niniejszej sprawie było czy Z. G. ma prawo do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej ciotce J. P. w rozumieniu art. 136 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2013.1440), który to przepis z mocy art. 52 ustawy o ubezpieczeniach społecznych rolników z 20.12.1990 r. (Dz.U.2013.1403) ma zastosowanie także do świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników.

Stosownie do treści art. 136 ust. 1 w/w ustawy w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Wnioskodawca znajduje się w trzeciej grupie osób o jakich mowa w powyższym przepisie. Z cytowanego przepisu wynika, iż świadczenie należne po zmarłym uprawnionym do emerytury lub renty wypłaca się innemu członkowi rodziny tylko wtedy, gdy spełnia on warunki do uzyskania renty rodzinnej lub gdy zmarły pozostawał na utrzymaniu członka rodziny.

Zgodnie z art. 29 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do renty rodzinnej są uprawnieni następujący członkowie rodziny zmarłego:

1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione,

2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka,

3) małżonek (wdowa, wdowiec),

4) rodzice

- jeżeli spełniają warunki do uzyskania takiej renty w myśl przepisów emerytalnych.

Z. G. nie należy do kategorii osób o których mowa w powyższym przepisie stąd też przedmiotem sporu pozostawało ustalenie czy zmarła J. P. pozostawała w chwili śmierci na utrzymaniu Z. G..

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem pojęcie „pozostawania na utrzymaniu” ma ściśle materialne znaczenie, a miarą jego jest zapewnienie środków pieniężnych koniecznych do zaspokojenia „usprawiedliwionych potrzeb osoby będącej na utrzymaniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22.03.2011r., sygn. III AUa 2026/10, Lex nr 1102954). Ponadto za osoby pozostające na utrzymaniu innych członków rodziny w rozumieniu powołanego art. 136 ust. 1 uważa się osoby, które bądź to nie posiadają żadnych własnych świadczeń emerytalno-rentowych (gdyż dopiero wystąpiły z wnioskiem o nie), bądź też pobierają wprawdzie takie świadczenia, ale w najniższej wysokości przewidzianej ustawą, a koszt zaspokajania ich usprawiedliwionych potrzeb jest znacznie wyższy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19.01.2005 r. w sprawie III AUa 2766/03 Lex 1217827). Dla zaistnienia sytuacji, którą można określić jako pozostawanie na utrzymaniu konieczna jest bez wątpienia stałość świadczeń oraz silna ekonomiczna zależność od osoby utrzymującej.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca wspólnie z żoną otrzymują kilkukrotnie wyższe dochody niż otrzymywana przez J. P. emerytura. Z tego też względu wnioskodawca w dość znacznym zakresie przyczynił się do utrzymania wspólnego gospodarstwa domowego i ponoszenia opłat czy zakupu żywności. J. P. była bardzo schorowana. Była osobą głuchoniemą, a w ostatnich latach utraciła również możliwość widzenia. Czyniło ją to osobą wymagającą świadczenia na jej rzecz stałej opieki oraz ponoszenia kosztów leczenia. W tej sytuacji Sąd uznał, że własne dochody nie zaspokajały w pełni jej usprawiedliwionych potrzeb, gdyż trudno uznać, aby za kwotę otrzymywanej emerytury zmarła mogła w sposób samodzielny ponosić koszty mieszkania, wyżywienia, środków czystości czy istotnych wydatków, które związane są z leczeniem. Nie można więc uznać, aby wnioskodawca świadczył na jej rzecz wyłącznie zwyczajowo przyjętą pomoc rodzinną. J. P. pozostawała od dłuższego czasu na utrzymaniu wnioskodawcy jako dożywotnik korzystając także z fizycznej pomocy jaką świadczył jej Z. G..

Istotnym jest przy tym, iż Z. G. był właścicielem nieruchomości na której było ustanowione na rzecz J. P. prawo dożywocia. Istotą tego prawa i jego główną funkcją jest zapewnienie dożywotniego utrzymania, co w świetle art. 908 k.c. oznacza przyjęcie dożywotnika jako domownika i dostarczania mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału oraz zapewnienia mu odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz sprawienia mu własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego zwyczajom miejscowym. Prawo to istnieje także w sytuacji w której doszło do zbycia nieruchomości, gdyż czynność ta nie ma wpływu na treść prawa dożywocia ani na wykonywanie uprawnień dożywotnika, a jedynie daje możliwość żądania zamiany dożywocia na rentę.

Z tych względów w pełni uzasadnione jest roszczenie wnioskodawcy o wypłatę niezrealizowanego świadczenia.

Stąd w oparciu o powołane wyżej przepisy w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. należało orzec o zmianie zaskarżonej decyzji i przyznaniu Z. G. prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia.

SSO Maria Dorywalska